

PAPER DETAILS

TITLE: Evli Erkeklerin Ev İçi Teknolojik Araçların Kullanımına İlişkin Görüşleri | Views of Married Men on the Use of Home Appliances

AUTHORS: Gülsah DOGANAY

PAGES: 154-175

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1943971>

Evli Erkeklerin Ev İçi Teknolojik Araçların Kullanımına İlişkin Görüşleri *Views of Married Men on the Use of Home Appliances*

Gülşah Doğanay*

Öz: Teknoloji, hayatın tüm alanında büyük değişikliklere ve etkilere neden olmaktadır. Teknolojinin kullanım alanlarının artması, toplumsal cinsiyet ve teknoloji etkileşimi bağlamında da tartışılmaktadır. Bu çalışmada, evli erkeklerin ev içi teknolojik araçların kullanımına ilişkin görüşlerinin, toplumsal cinsiyet ve teknoloji ilişkisi açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini farklı eğitim, yaş, gelir, evlilik süreleri olan ve Giresun'da yaşayan 26 erkek katılımcı oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri, yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi ile sağlanmıştır. Elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemi olan içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde araştırmaya katılan evli erkeklerin, en çok eğlenme ve dinlenme araçlarını kullandıkları belirlenmiştir. Televizyonu kullanma nedenlerinin keyif alma, bilgisayarı ise dizi ve film seyretme amacına yönelik olduğu anlaşılmıştır. Katılımcı erkeklerin en az kullandıkları ya da hiç kullanmadıkları araçların ise çamaşır makinesi ile bulaşık makinesi olduğu belirlenmiştir. Bulaşık ve çamaşır yıkamayı erkek işi olarak değil, kadının ev içi bir görevi olarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Nitekim eş ve annelerine alacakları armağan seçimlerinin ,çoğunlukla küçük ev aletlerinden yana olduğu dikkat çekmiştir. Buradan hareketle çalışmada; ev içi teknolojilerin kadın işi olarak görüldüğü ve cinsiyetleştirildiği, katılımcıların ev içi teknolojik araçların kullanımına ilişkin tutumlarının şekillenmesinde geleneksel yaklaşımların etkili olduğu ve bunun sonucunda ev içi teknolojik araçların kullanımından daha çok kadınların sorumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Ev içi teknolojik araçlar, Cinsiyetçi kalıp yargılar, Giresun.

Abstract: Technology causes great changes and effects in all areas of life. The increasing use of technology is discussed also in the context of gender and technology interaction. This study aims to examine the views of married men on the use of home appliances in terms of the relationship between gender and technology. The sample of the study consists of 26 male participants living in Giresun, with different education levels, age, income, and duration of marriage. The data of the study are provided by semi-structured interview method. The data obtained from the study are analyzed through content analysis, which is a qualitative research method. It is discovered that the married men who participated in the research gave examples of the means of entertainment and relaxation the most. They mostly used television and computers, and the reason for using the television is to have fun, and the computer is to watch TV series and movies. It is

* Öğr. Gör., Giresun Üniversitesi, TBMYO, Mimarlık ve Şehir Planlama B., gdoganay61@hotmail.com,
ORCID: 0000-0002-7456-8788.

understood that the tools that the participant men use the least or have never used are the washing machine and the dishwasher. It has been determined that they consider washing dishes and laundry not as a man's job, but as a housework for women. As a matter of fact, it is noteworthy that they mostly buy small household appliances for their wives and mothers when choosing gifts. Thus, it has been concluded that domestic technologies are seen as women's work and are gendered. It is revealed that traditional approaches are determinant of shaping participants' attitudes towards the use of home appliances, and as a result, they impose the idea that women are more responsible for the use of home appliances.

Keywords: Technology, Home Appliances, Gender Stereotypes, Giresun.

Summary

Gender, which has existed in all phases of social structure from the past to the present, is discussed in the context of technology which has been increasingly used. Technological tools that ease daily life and are used in housework are mostly associated with women. It is obvious from male participants' points of view that the uses of home appliances are associated with women, and household technologies are produced in order to enable women to work at home. However, it would be beneficial to reveal with new research how this particular point of view is (in) correct married men. For this reason, the aim of this study is to reveal how home appliances that provide convenience of housework are evaluated from a masculine point of view by identifying views of married men on the uses of home appliances in the Giresun sample. To this end, the following questions have been asked: which home appliances do men give as examples? Which home appliances are mostly used by men? What are the unused or little used home appliances? What are the meanings they attribute to household appliances? Which home appliances are preferred in choosing gifts and What are the reasons for this behaviour?" are the questions this study is seeking answers for.. Content analysis, which is one of the qualitative research methods, is employed in this study. The research is conducted with 26 male participants with different education levels, ages, incomes, and marriage durations in accordance with the purposive sampling and criteria. It is revealed that the married men who participated in the research gave examples of the means of entertainment and relaxation the most. They mostly used television and computers, and the reason for using the television is for fun, and the computer is to watch TV series and movies. These tools are also noteworthy in terms of providing a connection with life outside the home daily. Thus, it is understood that among home appliances that the male participants use the least or not at all are the washing machine and the dishwasher, and using the washing machine and the dishwasher is not regarded as men's work. It is obvious that men mostly gendered home appliances. Gendered technology refers to the representation of female and male gender characteristics of using technological tools (Faulkner, 2001). Whether participants' spouses are working or housewives,

they state that they see housework mostly belonging to women and that household technological tools ease women's work at home. It has been determined that they have thoughts such as housework is the duty of women, that this gives them more free time, house technology is made for women, and women easily use/prone to use household technology. It has been determined that the participants use household tools mostly for helping women/wives, and the main users of these tools are women.

The work that women will do at home or in social life is determined by the society, and the idea that women will spend more time at home than men is seen as a common conception. When the data obtained is evaluated, an approach which affirms women's spending time at home more than men is apparent.. As a matter of fact, it has been determined that the participants identified men more with the public sphere and women more with home in spite of the fact that women are working outside as well.. Because gender roles define the house and housework as a female domain.. Therefore it has been understood that home appliances are also viewed by male participants as tools designed and produced for women. Gender roles also determine the gifts given to women and men. According to the data obtained, it is determined that the participants consider housework as women's work and bought home appliances that ease housework to be done more easily and in a short time as gifts for their wives and mothers.

According to the data obtained from the research, it has been seen that men evaluate home appliances more as “for women”. In the study, it is viewed that the role of women is also significant in the context of moving away from traditional gender stereotypes regarding home appliances Thus, they can be used without being personified, in other words, without being appointed feminine meanings. As a necessity of living together and being a family, it should be ensured that both genders do the housework together. For this, the egalitarian approach of the roles of women and men can be supported by both formal (textbooks, course objectives, etc.) and non-formal education (media tools, etc.), starting from early childhood. Because men and women being equal individuals in all areas of life can only be achieved by changing social stereotypes.

Giriş

Teknolojinin kullanım alanlarının artmasına bağlı olarak toplumsal cinsiyet ve teknoloji arasındaki ilişki de önemli bir tartışma konusu haline gelmiştir. Genel anlamda teknoloji ve cinsiyet bağlamında yapılan çalışmalarda teknolojinin üretim ve gelişim aşamalarında daha çok erkeklerin olduğu, kadınların bu aşamalarda da görmezden gelindiği görüşü dikkat çekmektedir (Cockburn ve Ormrod, 1993; Clegg, 2001; Faulkner, 2001; Wajcman, 2000; 2007). Feminist bakış açısı teknolojiyi belli bir cinse ait olarak görmezken siyasi ve toplumsal yapılar toplumsal cinsiyet

bakış açısına bağlı olarak teknolojiyi de cinsiyet ile ilişkilendirmekte ve eril bir yapı olarak tanımlamaktadır (Faulkner, 2001). Toplumsal cinsiyet Scott’a göre cinsler arasında algılanan farklılıklara dayalı toplumsal ilişkilerin kurucu ögesi ve iktidar ilişkilerini göstermenin asli yoludur (Scott, 2007: 127). Ancak Scott toplumsal cinsiyetin sadece cinsi değil, sınıfı ve ırkı da kapsayan, siyasi ve toplumsal eşitlik bağlamında yapılandırılması ve yeniden tanımlanması gerektiğini belirtmektedir (Scott, 2007: 134). Elbette toplumsal cinsiyet birçok boyutu ile açıklanması gereken bir olgudur. Ancak toplumsal cinsiyet kavramı daha çok “erkekler ve kadınlar” için toplum tarafından uygun görülen ve sosyal olarak inşa edilen yaşam biçimidir. Çünkü toplumsal cinsiyeti belirleyen biyolojik kader değil kültürel kaddedir (Butler, 2008). Bu kültürel kader her alanda olduğu gibi teknoloji kullanımını ve üretimini de belirlemektedir. Nitekim Savcı (1999), cinsiyet ve teknoloji kullanımı arasındaki ilişkinin toplumdaki siyaset, sosyal sınıf, ataerkillik ve kapitalizmin etkileri ile ele alınması gerektiğini belirtmektedir. Savcı’ya göre teknolojinin biçimlenmesi, uygulanması ve kullanılması süre gelen toplumsal cinsiyet kodları ile biçimlenmekte ve sunulmaktadır. Bununla birlikte ev işleri ile cinsiyet arasında da güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Boylu, Günay ve Gürsoy, 2017; Boylu, Hanife ve Bilgin, 2016). Dolayısıyla günlük yaşamı kolaylaştıran ve ev işlerinde kullanılan teknolojik araçlar, çoğunlukla cinsiyetleşmiştir (Aaltojärvi, 2014). Toplumsal olarak ev alanının daha çok kadına ait görülmesi bu araçların cinsiyetleşmesinin açık halidir. Bu nedenle ev teknolojisi ya da araçlarının eril bir bakış açısı ile daha çok kadınların evdeki işlerini etkinleştirmek amacı ile üretildiğini söyleyebiliriz (Kocacı, 2004).

Cockburn (1997: 362), ev içi yaşamı ve ev içi teknolojileri, sosyo-materyal olarak dört bileşenle tanımlamaktadır. Bina (ev ya da apartman dairesi), insanlar (birbiriyle etkileşime geçen, akrabalık ya da kan bağı ile bir arada yaşam, istihdam), yemek yeme ve dinlenmeyi içeren etkinlikler ve ekipmanlar (tekstil, mutfak araçları, müzik araçları, ısınma gibi) Cockburn’ün dört bileşenini oluşturmaktadır. Bu bileşenlerin teknolojik olarak ifade edilebileceğini ifade eden yazar, evin içinde artmakta olduğunu saptamaktadır. Kocacı (2004: 879) ev işlerinde kullanılan teknolojileri ifade etmek amacıyla, “ev araçları”, “ev içi teknolojileri” terimlerinin yanı sıra “evsel teknolojiler”, “ev teknolojileri” gibi diğer terimlerin de kullanıldığını belirtmektedir.

Ev içi teknolojik araçları, ev yönetimi sürecinde ev işlerinde etkili bir yardımcı güçtür. Teknolojik ev araçları, ev işlerini her iki cins için kolaylaştırmakta ve yapılan işin süresi ile kalitesini arttırmaktadır (Güngen, Tokyürek ve Şanlı, 2002). Ancak ev araçları, çoğunlukla kadınların kullanımına sunulmaktadır. Bu yaklaşım kadınlara özellikle anneler günü gibi özel günlerde reklamlarda sıklıkla tekrarlanmakta ve ev araçlarının kadının işinin kolaylaştırıcı özelliği vurgulanmaktadır (Şeker, 2018; Bal, 2014; Şenkal, 2016). Reklamlarda işlenen kurgusal yaşam

örneklerinde bile kadınlara ev işleri ve annelik rolleri birlikte sunulmakta ve kadınlar, aile ile ev sorumluluklarını içeren özel yaşam ile sınırlı bırakılmaktadır (Heywood, 2007).

Teknolojinin yaşamın tüm alanında önemli değişimlere ve etkilere neden olduğu bilinmektedir. Bu etkilerin toplumsal rolleri nasıl dönüştürdüğü ya da kurguladığı üzerinde dikkatle düşünülmesi gereken bir konudur. Teknoloji kullanımı ve toplumsal cinsiyet ilişkilerini belirlemek bu bağlamda önemlidir. Toplumsal cinsiyet ve teknoloji arasındaki ilişkileri konu alan çalışmalar, ev içi teknolojilerin kullanımına ilişkin görüşlerin geleneksel cinsiyetçi roller çerçevesinde, toplumsal olarak belirlendiğini ileri sürmektedir (Cockburn, 1997; Wajcman, 1991). Kadın çalışma yaşamında olsa bile çoğunlukla ev işleriyle uğraşmayı sürdürmektedir (Ergöl, Koç, Eroğlu ve Taşkın, 2012). Ev içinde erkekler tarafından yapılan ev işleri, kadınların aksine genellikle rutin olmayıp, düzensiz ve sürekli yapılması gerekmeyen ve çoğunlukla ev dışında yapılan işlerdir. Erkekler ev içinde genellikle ev işlerinden ve teknolojilerden uzak durma eğilimindedir. Evde kaldıkları süreçte ev işlerinde onarım gerektiren işler ya da market alışverişi gibi işleri yapmayı tercih etmektedir. Ev içi teknolojiyi ise eşlerine yardımcı olmak amacıyla kullanmaktadır (Boylu ve diğerleri, 2017; Boylu ve diğerleri 2016). Bu nedenle ev içi teknolojilerin üretimi ve kullanım yaklaşımlarının toplumsal cinsiyet rollerini yeniden üretip üretmediğini, yapılan araştırmalar ile ortaya koymak önemlidir (Gökbayrak, 2007). Bu bağlamda Giresun’da yaşayan 26 erkek katılımcının oluşturduğu örneklem üzerinden evli erkeklerin ev içi teknolojik araçların kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacı ile yapılan bu araştırma, ev ve ev işlerini yapmada kolaylık sağlayan teknolojik araçların eril bir bakış ile nasıl değerlendirildiğini açığa çıkarmayı amaçlamıştır. Bu ana amaç doğrultusunda aşağıdaki sorular yöneltilmiştir: *Ev içi teknolojik araçlarından ilk akıllarına gelen örnekler nelerdir? Evde en çok kullanılan araç/araçlar nelerdir? Evde en az yada hiç kullanmadıkları araç/araçlar nelerdir? Ev içi teknolojik araçlara ilişkin atfettikleri anlamlar nelerdir? Armağan seçiminde hangi ev içi teknolojik araçlar tercih edilmektedir? Nedenleri nelerdir?* sorularına yanıt aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmanın verileri nitel araştırma yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Nitel araştırmalar belirgin bir özel alanı derinlemesine inceleme olanağı sağlar. Toplumun ve insanların olay ve olgular karşısında neden böyle davrandığını, tutum ve davranışların arkasında yatan nedenlerin neler olduğu ile ilgilenir (Baltacı, 2019: 382). Nitel araştırmalar görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemleri ile yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 41). Bu çalışmanın verileri görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler, nitel araştırma

veri analizinden biri olan içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalarla bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırmadaki bulgular, amaçlı örneklem doğrultusunda belirlenen ölçüt örnekleme ile Giresun ilinde yaşayan, evli ve cinsiyeti erkek olan toplam 26 gönüllü katılımcı ile yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Katılımcı erkekler farklı sosyo-kültürel ile farklı gelir düzeyine sahip guruplardan seçilmiştir.

Görüşmecilerin yaşları 28-72 arasında olup farklı eğitim guruplarından oluşmaktadır. İlkokul, (6), ortaokul (2), lise (4), ön lisans (3), üniversite (5), yüksek lisans (5), doktora (1) olmak üzere toplam 26 katılımcı bulunmaktadır. Katılımcıların 5'i emekli olup bir katılımcı işsiz olduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan 3'ünün eşi emekli, 16'sının eşi çalışan 7'sinin eşi ise ev hanımıdır. Katılımcıların evlilik süreleri ise değişmektedir. Evlilik süreleri; iki aylık (1 kişi) 3-10 yıl (8 kişi) 11-22 yıl (7 kişi), 25-45 (10 kişi) olarak belirlenmiştir. Görüşmecilerin yaş ortalamaları 46 olup evlilik yıl ortalamaları ise 19'dur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler, nitel araştırma yöntemi olan yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Uzman görüşü alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat soruları, Giresun Üniversitesi Etik Kurul tarafından incelenmiş ve soruların etik kurallara uygun olduğuna onay verilmiştir. Görüşmeler, katılımcıların bilgilendirilmiş onamları alındıktan sonra araştırmacılar tarafından katılımcılarla görüşme yapılarak, tüm görüşmelerin ayrıntılı olarak kayıt altına alınması ile yapılmıştır. Araştırmada aşağıda yer verilen boyutlar çerçevesinde katılımcılarla görüşmeler yapılmıştır:

Kişisel bilgiler ve katılımcıların ev içi teknolojik araçlara örnek vermeleri,

Ev içi teknoloji araçlarının kullanımı yönelik yaklaşımların belirlenmesi,

Ev içi teknolojik araçlarının kullanımı ile ilgili inanç ve davranışların tespit edilmesi,

Ev içi teknolojik araçların armağan olarak kimlere verildiği, nedenleri ve bu konudaki yaklaşımların belirlenmesi.

Her görüşmeci için farklı formlar hazırlanmış ayrıca bu formlar üzerine araştırmacı görüşmeleri sırasında notlar da almıştır. Her bir görüşmenin yapılması yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Yukarıda da belirtildiği üzere görüşmeler kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler içerik analizi yapılarak kodlar, kodlardan kategoriler belirlenerek temalar oluşturulmuş ve elde edilen bu temalar tablolara dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır. Araştırmada katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Nitel araştırmalarda görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan çıkan sonuçları açıklamak geçerlilik için önemlidir. Geçerlilik ve güvenilirliğin en önemli ölçütü toplanan verilerin ayrıntılı rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığının açıklanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 270). Veri analizi yapılırken katılımcı sayısı kadar isimleri ve soy isimlerinin baş harfleri kullanılarak kodlama yapılmıştır.

Bulgular

Ev içi teknolojik araçlar

Ev içi teknolojik araçlar ev işlerini daha kolay, etkili ve kısa sürede yapılmasını sağlayan teknik özellikleri olan mallar, aletler ve araçlardır. Bu araçlar içerisinde müzik seti, bilgisayar gibi araçlar da yer alır (Kocacı, 2004: 41). Dolayısı ile ev içi teknolojik araçları buzdolabı, çamaşır makinası, bulaşık makinası, fırın, elektrik süpürgesi, televizyon, bilgisayar ütü, küçük mutfak araçları gibi büyük ve küçük tüm ev içi araçlarını kapsamaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler değerlendirildiğinde katılımcıların ev içi teknolojik araç örnekleri arasında daha çok çamaşır makinesi, bulaşık makinası, buzdolabı, televizyon ve bilgisayar yer almaktadır (Tablo:1).

Araştırmada, erkeklerin ev içi teknolojik araçlara verdikleri örneklere ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcı erkeklerin ev içi teknolojik araç örnekleri (n=26)

Tema	Ev içi teknolojileri	N
Yaşam alanında kullanılan iletişim araçları ve temizliğe ilişkin teknolojik araçlar	Televizyon	18
	Bilgisayar	14
	Telefon	10
	Elektrik süpürgesi	9
	Temizlik robotu	4
	Toplam	55
Mutfak yaşam alanında kullanılan beyaz eşyalar	Bulaşık makinesi	22
	Buzdolabı	20
	Fırın ve ocak	13
	Toplam	55

Çamaşırlarla ilişkili teknolojik araçlar	Çamaşır makinesi	25
	Ütü	13
	Çamaşır kurutma makinesi	4
	Toplam	42
Yemek yapma (kesme, doğrama, çırpma vb.) işinde kullanılan küçük mutfak araçları	Mutfak robotu	7
	Su ısıtıcısı (kettle)	6
	Çay kahve makinesi	5
	Blender	4
	Ekmek hamur makinesi	1
	Toplam	23
Diğer	Dikiş makinesi	6

Tablo 1’e göre katılımcıların ev içi teknolojileri örnekleri sırasıyla yaşam alanında kullanılan eğlence, temizlik ve iletişim araçları: televizyon (18), bilgisayar (14), elektrik süpürgesi (10), telefon (9), temizlik robotu (4) olduğu saptanmıştır. Mutfak yaşam alanında kullanılan beyaz teknolojik araçlar ise bulaşık makinesi (22), buzdolabı (20), fırın ve ocak (13)’tır. Çamaşırlarla ilişkili teknolojik araçları ise çamaşır makinesi (25), ütü (13), çamaşır kurutma makinesi (4) oluşturmaktadır. Yemek yapma işinde kullanılan küçük ev araçları: mutfak robotu (7), su ısıtıcısı (6), çay kahve makinesi (5), ekmek hamur makinesi (1) olduğu saptanmıştır. Buna göre erkekler en çok ev içi teknolojik araçlardan yaşam alanında kullanılan eğlence, temizlik ve iletişim araçları ile mutfak yaşam alanında kullanılan araçlarını belirtirken en az mutfakta kullanılan küçük ev araçlarından örnekler verdikleri görülmüştür.

Ev İçi Teknolojik Araç Kullanımı ve Toplumsal Cinsiyet

Katılımcıların ev için üretilmiş teknolojik araçlardan en az ve en fazla kullandıkları araçlar tablo 2 ve 3’te gösterilmiştir. Bulgular değerlendirildiğinde ev içi teknolojik araçların kullanımı ile ilgili yaklaşımların geleneksel kodlarla ilgili olduğu görülmüş, katılımcıların ev işlerinin “kadın işi” olduğu gerekçesi ile bu araçların kullanımının daha çok kadınlara ait olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Katılımcı erkeklerin bakış açıları, ev içi teknolojik araç kullanımının cinsiyet temelinde bir anlayışla şekillendiğini göstermektedir. Katılımcıların en fazla kullandıkları ev içi teknolojik araçların, televizyon ve bilgisayar olduğu belirlenmiştir (Tablo:2). Bu araçlar günlük yaşam pratiğinde ev dışı yaşam ile bağlantı sağlamaları açısından dikkat çekicidir. Katılımcıların en az kullandıkları ev içi teknolojik araçlar ise çamaşır makinası, bulaşık makinası ve fırın olarak belirlenmiştir (Tablo:3). Bu araçların erkekler tarafından az kullanım nedeni, çamaşır/ bulaşık

yıkama ve yemek yapımının daha çok kadın işi olarak görülmesidir. Araştırmada erkeklerin kullanmayı tercih ettikleri ev içi teknolojik araçlara ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcı erkeklerin en çok kullanmayı tercih ettikleri ev içi teknolojik araçlar (n=26)

Kullanılan ev içi teknolojik araçlar	Kullanma nedenleri	N
Televizyon	Televizyon seyretmekten keyif alma	8
	Yorgunluğu giderme	3
	Haber alma, futbol, film, belgesel seyretme	2
	Televizyon sesinin kendine iyi gelmesi	1
	Nedeni belirtilmemiş	1
	Toplam	15
Bilgisayar	Film/dizi seyretme	4
	Haber alma ve iletişim için kullanma	3
	Dinlenmek amacıyla kullanma	2
	Çalışma yaşamı/iş için kullanma	1
	Nedeni belirtilmemiş	1
	Toplam	11
Ütü	Kendi giysilerini ütöleme	3
	Eşin yorgun olduğunda ütü yapmaya yardım etme	2
	Toplam	5
Fırın ve ocak	Yemek pişirme için kullanma	2
	Yemekleri ısıtma amacıyla kullanma	2
	Toplam	4
Buzdolabı	Yemek hazırlarken buzdolabından yiyecek alma	1
	Yiyecekleri yerleştirme	1
	Toplam	2
Diğer-Elektrikli süpürgesi	Ev temizliğine yardım etme	2
Çamaşır makinesi	Yalnızca çamaşırları içinden alma	1
Çay makinesi	Kullanmaktan keyif alma	1
	Toplam	4

Tablo 2’ye göre katılımcı erkeklerin ev içi teknolojik araçlardan en fazla kullandıkları araç televizyon (15) ile bilgisayar (11) olduğu, en az ise çamaşır makinesi (1) ve çay makinesi (1) olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte erkekler televizyonu en çok keyif aldıkları için, bilgisayarı film/dizi seyretmek için, ütüyü ise kendi giysilerini ütölemek için kullandıkları sonucuna

ulaşılmıştır. Katılımcıların kullandıkları ev içi teknolojik araçlara ilişkin görüşlerine yönelik örnekler aşağıda sunulmuştur.

Televizyon ve bilgisayar araçlarına ilişkin örnekler:

Ü.B. Evde en çok kullandığım teknolojik araç bilgisayar çünkü eve gidince dinlenmek istiyorum ve bilgisayarı daha çok dinlenmek için kullanıyorum. Bilgisayardan seyrettiğim film ve dizilerim var, onları seyretmek beni dinlendiriyor. Bilgisayarda sevdiğim bir film seyretmek beni mutlu ediyor.

B.K. Eve gider gitmez televizyonu açarım, hastasıyım. Televizyon seyretmeyi çok seviyorum, belgesel seyredirim, eve girer girmez, televizyon açarım. Televizyon bozuk olduğunda gergin olurum. Televizyon olmadan yaşayamam.

Ütü kullanımına ilişkin örnekler:

A.Ç. Ütü yaparım, kendi kıyafetlerimi yaparım evin diğer ütüsünü yapmam çünkü diğer ütülerini eşim yapar; çok yorulup benim kıyafetlerim kalırsa kendi kıyafetlerimi kendim ütülerim.

A.G. Kendi kıyafetlerimi kendim ütülerim, evdeki diğer fertlerin kıyafetlerini ütülemedim; ancak ihtiyaç olursa ütülerim.

B.K. Evde kullandığım araçlar içerisinde süpürge ve ütüyi sayabilirim.

Buzdolabı ile fırın ve ocak kullanımına ilişkin örnekler:

N.G. Buzdolabı ve fırını daha çok kullanırım, yemek malzemelerini koymak ve çıkarmak için buzdolabını, yemekleri ısıtmak için ise fırın ve ya ocağı kullanırım.

K.B. Daha çok bilgisayar kullanıyorum. Haber ve iletişim amaçlı kullanıyorum. Diğer kullandığım araç ise yemek ısıtmak ve balık yapmak için fırın ve ocak diyebilirim.

Araştırmada erkeklerin az kullandıkları ya da kullanmayı tercih etmedikleri ev içi araçlarına ilişkin bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Katılımcı erkeklerin en az kullandıkları ev içi teknolojik araçlar (n=26)

Az kullanılan ev içi teknolojik araçlar	Kullanmama nedenleri	N
Çamaşır makinesi	Nasıl kullanıldığını bilmeme	3
	Çamaşırları renklerine göre ayırmama	2
	Deterjan seçimi yapmama	2
	Eşinin kullanmasının yeterli olduğunu düşünme	2
	Toplam	9
Bulaşık makinesi	Erkek işi olmayışı düşüncesi	2
	Eşinin kullanmasının yeterli olduğunu düşünme	2
	Nedeni belirtilmemiş	2

	Toplam	6
Fırın	Kullanmayı istemediği bir araç olma	1
	Pasta yapımının erkek işi olmayışı	1
	Kek, pasta yapımını bilmeme	1
	Nedeni belirtilmemiş	3
	Toplam	6
Ütü	Nasıl kullanıldığını bilmeme	1
	Kullanmaktan hoşlanmama	1
	Nedeni belirtilmemiş	2
	Toplam	4
Küçük mutfak araçları	Eşinin kullanmasının yeterli olduğunu düşünme	2
	Nasıl kullanıldığını bilmeme	1
	Yemek yapma işinden uzak olma	1
	Toplam	4
Diğer:	Nasıl kullanıldığını bilmeme	1
Dikiş makinesi	Kullanmaktan hoşlanmama	1
Elektrik süpürgesi	Neden belirtilmemiş	1
Hamur yoğurma makinesi	Toplam	3

Tablo 3'e göre katılımcılar ev içi teknolojik araçlar arasında en az çamaşır makinesi (9) ve bulaşık makinesini (6 kişi), çok az ise ütü (4), küçük mutfak araçları (4) kullandıkları belirlenmiştir. Kullanmama nedenleri; çamaşır makinesini nasıl kullanıldığını bilmeme (3) ile çamaşırları renklerine göre ayırmama (3), bulaşık makinesini erkek işi olmayışı (2) ile eşinin kullanmasının yeterli olduğunu düşünme (2) olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların çoğunluğu çamaşır makinesinin nasıl kullanılacağını bilmedikleri için kullanmak istemedikleri, bulaşık makinesinin ise eşinin kullanmasının yeterli olduğu ve yalnızca kadınların işi olduğu düşüncesiyle kullanmadıkları söylenebilir.

Katılımcıların en az kullandıkları ya da kullanmadıkları ev içi teknolojik araçlara ilişkin görüşlerine örnekler aşağıda sunulmuştur. Çamaşır makinesini az kullanma ya da kullanmama nedenlerine ilişkin görüşlerine yönelik örnekler:

A.Ç. Çamaşır makinasını kullanmam çünkü çamaşırları ayırma işi ve hangi çamaşırın hangi ayarda hangi deterjan ile yıkandığını bilmediğim için kullanmıyorum.

S.M. Çamaşır makinasını kullanamıyorum çünkü çamaşır yıkamayı beceremiyorum. Hangi deterjan kaç derecede, kaç dakika, hangi programda yıkanacak bilmiyorum.

Katılımcıların çamaşır makinesinin kullanmama nedenlerine ilişkin görüşlerine örnekler:

Çamaşır makinesi ile ilgili olarak “eşinin kullanmasının yeterli olduğunu düşünmelerine” ilişkin örnek görüşler aşağıda belirtilmiştir.

M.Ö. Çamaşır makinasını bugüne kadar kullanmadım, hanım var niye kullanayım o tüm işleri yapıyor.

N.Y. Çamaşır makinasını açama kapamayı bile bilmem çünkü bu güne kadar hiç kullanmadım. Kullanmayı da bilmem. Hanım kullanır.

Bulaşık makinesini az kullanma ya da kullanmama nedenlerine ilişkin görüşlerine örnekler:

Y.Ü. Bulaşık makinası ve çamaşır makinası çünkü benim işim değil (Erkek işi değil).

E.S. Bulaşık makinasını hiç kullanmam çünkü eşim kullanır, bana gerek kalmaz.

İ.D. Bulaşık makinası kullanmam. Geleneksel olarak bu tür işleri kadınlar yapar. Bana ihtiyaç olursa ben de yaparım. Niye yapmamayayım? Ancak evde hanım ve kızlarım var. Onlar yapsın.

Katılımcıların az kullandıkları ya da kullanmadıkları ev içi teknolojik araçlar arasında yer alan fırın/ocak, ütü, elektrik süpürgesi vb. araçların az kullanım nedenlerine ilişkin örnekler:

H.K. Hiç kullanmadığım ev teknolojik araçları fırın; kek pasta yapmayı bilmediğim için fırını hiç kullanmadım.

S.C. Ütü yapmayı bilmediğim için ütü kullanmayı bilmiyorum. Mutfak robotunu da hiç kullanmadım çünkü eşim bana bırakmıyor.

H.A. Kullanmadığım teknolojik araçlar küçük mutfak araçlarıdır, çünkü yeme içme işleri ile ilgili işlere uzağım.

Teknolojik Araçların Cinsiyetleştirilmesi

Bulgular değerlendirildiğinde erkeklerin ev içi teknolojik araç kullanımını ev işleri ile ilişkilendirdikleri dolayısıyla bu araçları ev işini yapan kadınların kullanması gerektiği ve bu araçların kadınlara ait olduğu yaklaşımı dikkat çekmiştir. Bu yaklaşım erkelerin hem özel alanda hem de kamusal alanda egemenliği sonucudur. Kadınların temel sorumluluk alanı çocuk bakma ve ev işleri yapma rolleriyle tanımlanmaktadır. Bu durum kadının rollerini gerçekleştirirken kullandığı teknolojik araçların ya da ev içi diğer araçların cinsiyetleştirilmesine neden olmakta ve bu teknolojiler kadına ait olarak tanımlanmaktadır. Cinsiyetleştirilmiş teknoloji kadın ve erkek cinsiyet özelliklerinin teknolojik araç kullanımına temsilini ifade etmektedir (Faulkner, 2001). Katılımcıların eşleri ister çalışan ister ev hanımı olsun ev işlerini daha çok kadınlara ait gördükleri ve ev içi teknolojik araçların kadınların evdeki işlerini kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Bu bağlamda ev içi teknolojik araçlarını erkek katılımcıların kadınlar için tasarlanmış ve üretilmiş araçlar olduğunu düşünmeleri dikkat çekicidir (Tablo:4).

Araştırmada erkeklerin ev içi üretilmiş teknolojik araçları kullanan kişilere ilişkin atfettikleri anlamlara yönelik bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Erkeklerin ev içi üretilmiş teknolojik araçları kullanan kişilere ilişkin atfettikleri anlamlar

Erkeklerin ev içi üretilmiş teknolojik araçları kullanan kişilere ilişkin atfettikleri anlamlar		N*
Cinsiyetleştirme	Ev temizliği işinin kadınların görevi oluşu anlayışı	6
	Kadınlara/eşe boş zaman sağlaması	3
	Ev teknolojisinin kadınlar için yapılmış olması	3
	Ev içi teknolojisini kadınların kolay kullanması/kullanmaya yatkın olması	3
	Ev içi teknolojik araçlarının yemek yapımı sırasında kadınların kullanılması	2
	Ev içi teknolojik araçların çalışan kadınların işini kolaylaştırması	2
	Kadınların el becerilerinin erkeklerden daha iyi olması	2
	Kadınların ev işlerine yatkın olması	2
	Kadınların işini azaltıp dedikodu yapmasını sağlaması	1
	Toplam	24
Ev içi alan (Kadınlar için)	Kadınların ev içinde işini kolaylaştırması	2
	Kadının evde daha fazla zaman geçirmesi	2
	Mutfak gibi ev alanların kadınların mekânı olarak görülmesi	1
	Kadınların temizlik ve titizlik anlayışları	1
	Toplam	6
Ev dışı çalışma yaşamı (Erkekler için)	Erkeklerin ev dışında çalışma yaşamı nedeniyle bu araçları az kullanılması	3
	Erkeklerin ev içi teknolojik araçlarının kullanımını bilmemesi	3
	Erkeklerin yalnızca kadına/eşe yardım amacıyla ev içi teknolojiyi kullanması	3
	Kadınların/eşin kullanımından dolayı ev içi teknolojik araçlarını kullanmaya gereksinim duyulmaması	1
	Toplam	10

*Söylemlerinde birden fazla anlatıma rastlanmıştır.

Ev İçi Teknolojik Araç ve Armağan Seçimi

Toplumsal cinsiyetçi yaklaşımlar kadın ve erkeklere alınacak hediyeleri de belirlemektedir. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde katılımcıların, ev işlerini kadın işi olarak gördükleri belirlenmiştir. Nitekim katılımcıların ev işlerini daha kolay ve kısa sürede yapılmasını sağlayan ev içi teknolojik araçları daha çok kadınlara hediye olarak aldıkları anlaşılmıştır (Tablo,5).

Araştırmada erkeklerin kime armağan satın aldıkları ve nedenlerine ilişkin görüşleri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Erkeklerin armağan seçimlerine ilişkin görüşleri

Kime armağan aldıkları kişi/kişiler	Armağan alma nedenleri	Armağan türü	N*
Eşe	İşlerini kolaylaştırmak	Küçük ev araçları	6
	Özel hissedeceği küçük nesneler	Kişisel kullanıma dönük armağan (çiçek, çanta, ayakkabı vb.)	3
	Fiyatlarının uygun oluşu ve satın alınabilir olması	Küçük ev araçları	1
	Dini inanç gereği eşe yardım	Çamaşır kurutma makinesi	1
	Daha çok boş zamanı olup çocuklara zaman ayırma isteği	Bulaşık makinesi	1
	Ev süpürme işinden kendisini kurtarma	Akıllı elektrik süpürgesi/robotu	1
	Ev içi araçların kadınlara armağan edilmesi düşüncesi	Küçük ev araçları	1
	Gereksinim duyulan araç	Çamaşır makinesi	1
	Kahve içmeyi sevmesi	Kahve makinesi	1
	Toplam		16
Kendi annesine	Gereksinim duyulan araç	Ütü, buzdolabı, bulaşık makinesi, mutfak robotu	4
	Anneler günü armağanı	Küçük ev araçları, çamaşır kurutma makinesi	3
	Ev işlerini çoğunlukla yapması	Ev işini kolaylaştıran araç	3
	Kahve içmeyi sevmesi	Kahve makinesi	1
	Toplam		11
Diğer-Yeni evli arkadaş/akraba Torun	İyi dilekler için	Küçük ev araçları, Televizyon	2
	Gereksinim duyulan araç	Bilgisayar	1
	Toplam		3

*Söylemlerde birden fazla kişiden söz edilmiştir.

Katılımcıların, kendilerine yöneltilen ev içi teknolojik araçlardan kime/kimlere armağan satın almak istedikleri, nedenleri ve ne aldıkları Tablo 5'te gösterilmiştir. Buna göre erkekler çoğunlukla eşlerine (16) işlerini kolaylaştırmak (6) amacıyla aldıkları, en çok da küçük ev araçları teknolojisi (9) aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bazı katılımcılar ise eşlerini özel hissetmelerini sağlayıcı armağanlar (3) aldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar ikinci olarak kendi annelerine (11)

gereksinim duydukları ev teknolojisi (4) aldıkları, anneler günü için de ev içi teknolojik araç satın aldıklarını bununla birlikte ev işlerini annelerin yapması görüşü ile onların işlerini kolaylaştırıcı araçlar aldıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların çoğunluğunun eş ya da annelerine küçük ev araçları satın aldıkları söylenebilir.

Katılımcıların armağan seçimlerine ilişkin görüşlerine örnekler aşağıda sunulmuştur.

Y.Ü. Eşime alırım çünkü işi kolaylaşsın diye alırım. Evdeki bu eşyaları isteyen kullanır. Ancak daha çok kadınlar kullanır çünkü kadınlar evde olduğu için onların işi evdeki işleri yapmaktır. Kadınlar ev işi yapar.

B.K. Anneme alırım. Bulaşık makinası eskidi. Annem işleri rahat yapsın diye çünkü bu işleri kadınlar yapar.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada Giresun ilinde yaşayan 26 evli erkekle mülakat yapılarak ev içi teknolojik araçların kullanımına ilişkin görüşleri belirlenmiş ve ev işlerini yapmada kolaylık sağlayan teknolojik araçların eril bir bakış ile nasıl değerlendirildiği açığa çıkarılmıştır.

Araştırmada ilk sorunun yanıtı içerik analizi ile analiz edilmiş ve sonuç olarak katılımcı erkekler en çok ev içi teknolojik araçlardan “yaşam alanında kullanılan eğlence, temizlik ve iletişim araçları ile mutfak yaşam alanında kullanılan beyaz eşyaları belirtirken, en az yemek yapımında kullanılan küçük ev araçlarından örnekler vermişlerdir. Katılımcıların verdikleri yanıtlar, teknolojik araçlarla ilişkin olarak yalnızca teknolojik araçları sıralamak olmayıp aslında toplumsal deneyimlerini de açıkladıkları ve bu verilen teknolojik örneklerin deneyimleriyle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Erkek katılımcılar genellikle ev içi araçlarında dinlenme zamanlarıyla eş değer görülen araçları örneklerle sunmaları ile çamaşır ve yemek yapma işi ile ilgili araçları daha az sıralamaları ev içi teknolojik araçlarını kullanma durumlarına göre belirlendiği söylenebilir. Elde edilen bu sonuçlar Aaltojärvi’nin (2012) araştırmasıyla paralellik göstermektedir. Örneğin Aaltojärvi’nin araştırmasında çamaşır makinesi kadınsı olarak görülmüş ve teknolojiyi renklerine göre sınıflayarak eril ve dişil anlamlara yer vermiştir. Söz konusu çalışmada, beyaz eşyalar ve kahverengi eşyalar olmak üzere iki ev içi teknolojik araç sınıflandırılmış, böylece araçlar kullanım amaçları sınıflandırılmıştır. Kahverengi eşyaların (bunlar siyah ya da farklı renk de olabilir) işlevinin dinlenme ve eğlence amaçlı olan televizyon, müzik setleri ve kamera olduğu, beyaz eşyaların ise ev işlerinin yardımcısı çamaşır makineleri ve bulaşık makineleri, buzdolabı ve derin dondurucular, ocaklar ve mikrodalgalardır (Aaltojärvi, 2014; Cockburn ve Ormrod, 1993).

Katılımcıların kullanmayı tercih ettikleri ev içi teknolojik araçları belirlemeye dönük verdikleri yanıtlarda televizyon ve bilgisayar ilk sırada yer almakta, televizyonu tercih etme

nedenleri televizyon seyretmekten keyif aldıkları ve bilgisayardan film/dizi seyrettikleri, en az ise buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi kullandıkları saptanmıştır. Boylu ve diğerleri'nin (2017) çalışmasında erkeklerin çoğunluğu fırın kullandıkları, daha sonra bulaşık makinesi kullandıkları saptanmıştır. Bunların daha çok yemek yapmak işiyle ilgili araçları olduğu ifade edilmiştir. Boylu ve diğerleri'nin yaptığı araştırma sonuçlarıyla bu çalışmada elde edilen sonuçlar farklılıklar göstermektedir. Bu farklılığın nedeni coğrafi bölge, kentlerin nüfus özellikleri, toplumsal ve kültürel yaşam farkları olabilir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda erkekler ev içi teknolojik araçlardan ev işlerinde kullanılan araçlardansa çoğunlukla evin dış dünyayla bağlantısını sağlayan teknolojik araçları tercih ettikleri ve kullandıkları söylenebilir.

Erkeklerin az kullandıkları ya da kullanmadıkları ev teknolojisine ilişkin sonuçlara bakıldığında, çoğunluğu çamaşır makinesinin nasıl kullanılacağını bilmedikleri için kullanmak istemedikleri, bulaşık makinesinin ise eşinin kullanmasının yeterli olduğu ve yalnızca kadınların işi olduğu düşüncesiyle kullanmadıkları söylenebilir. Aaltojärvi'nin (2014) araştırmasında erkekler ev teknolojilerini cinsiyete göre betimledikleri bulgulara, erkekler ev teknolojilerini, görünüş (görsellik, düğme çeşitliliği vb.), kullanışlılık (zor kullanılması, uzmanlık gerektirmesi), teknik özellikler (daha çok teknik olması), ses (gürültülü ve rahatsızlık verici), yenilikler (güncel yenilikler), kullanma (eğlence, durumunu iyileştirme) boyutları yer almaktadır. Araştırmada katılımcılar, çamaşır makinesinin kullanımı ile ilgili kullanmama nedenleri, Aaltojärvi'nin araştırmasındaki kullanışlılık boyutuyla benzerlik göstermektedir. Boylu ve diğerleri'nin (2017) araştırmasında erkekler ev temizliği ve bakımında kullanılan ev içi teknolojileri daha az kullanmaktadır. Araştırma bulguları ile diğer çalışma sonuçları benzerlik göstermektedir. Genel olarak bu çalışmada erkekler, ev teknolojilerinden çamaşır makinesi, bulaşık makinesi ve küçük mutfak araçlarını “eşin kullanmasının yeterli olduğu”nu belirtmiştir. Toplumsal cinsiyetçi yaklaşım ev işlerini kadının yapacağı anlayışını sürdürmektedir. Ergöl ve diğerleri'ne (2012) göre kadınlar iş yaşantısına sahip çalışan olsalar bile geleneksel olarak evde kadına yüklenen rollerin yemek yapma, bulaşık yıkama, çamaşır yıkama, ütü yapma, ev temizleme, giysi onarımı gibi işler olarak belirtilmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK (2016) verilerine göre cinsiyete göre hanedeki işlerden sorumlu kişiler ütü yapan kadın %89,7 erkek %10,3; bulaşık yıkayan kadın %90,8, erkek %9,2; çamaşır yıkayan kadın %91,3, erkek %8,7'dır (Topcu, 2018). Hane içinde kadınların ev işlerine ait bir alan verilmesinde sanayileşme ile birlikte “emek biçimlerinin” cinsiyetleştirilmesi de etkilidir. Sanayileşmeyle birlikte kapitalist piyasa düzeni, ekmek parası kazanan erkek ve ev işleri yapan kadın ilişkisinden oluşan yeni bir cinsiyet farklılığı yaratmıştır. Piyasanın kadınlara düşük ücret talebi kadınların düşük ücretlerle çalışmaktansa evde kalıp çocukların bakımını üstlenmelerini daha anlamlı hale getirmiştir (Sancar, 2014: 19). Bu yaklaşım

geleneksel olarak kadına yüklenen rolleri desteklemiş ücret ve çalışma koşulları erkelerle aynı olsa bile evdeki roller cinsler arasında eşit ve adil paylaşılmamıştır.

Araştırmanın verileri değerlendirildiğinde ev içi teknolojik araçların kullanımının da toplumsal olarak belirlendiği tespit edilmiştir. Nitekim katılımcıların ev işlerini kolaylaştıran ev içi teknolojik araçların kullanımını daha çok kadınlara ait olarak değerlendirdikleri anlaşılmıştır. Bu nedenle katılımcıların çoğu ev işlerinin asıl yüklenicileri olarak gördükleri eşlerine yardım etmek amacı ile ev araçlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla toplumsal normlar ev işlerini yapan asıl cinsi kadın olarak betimlerken erkeği, kadına iyilik yapan yani yardım eden cins olarak addetmektedir.

Ev içi teknolojik araçların kullanımının toplumsal olarak belirlendiği düşünülmektedir. Bu nedenle toplumsal yapı ev işlerini kolaylaştıran, ev içi teknolojik araçların kullanım sorumluluğunu daha çok kadınlara yüklemektedir (Boylu ve diğerleri, 2016). Ev işlerini yapmada etkinlik sağlayan bu araçlar bu bağlamda değerlendirildiğinde teknolojik araçların da cinsiyetleştirildiği (Aaltojärvi, 2014) diğer bir anlatımla ev içi teknolojik araçların dişil anlamlarla betimlendiği söylenebilir. Yapılan bu çalışmada katılımcı erkeklerin çoğu ev işlerini kadına ait bir alan olarak görmekte ve eşlerine yardımcı olmak adına ev işlerini yaptıklarını belirtmektedirler. Günümüz toplumunda bile ev işi yapan erkek modeli yerine kadınlara yardımcı olan erkek modeli yani ev işlerini yapan değil yardım eden ideal erkek modeli yansıtılmaktadır. Genellikle erkeklerin yapmayı üstlendikleri ev işleri de rutin olmayan, aralıklı, sürekli yapılması gerekmeyen ve genelde ev dışında yapılan işler olmaktadır (Boylu ve diğerleri, 2017). Yapılan çalışmalar erkeklerin ev teknolojileri ile kurduğu ilişkiyi, eşe yardımcı olmak olarak tarif ettiklerini göstermektedir. Bu da ev teknolojilerinin daha çok kadınlar tarafından kullanıldığı anlamına gelmektedir (Boylu ve diğerleri, 2016). Gökbayrak'ın (2007) çalışmasında belirttiği gibi roller ve teknoloji, kadınların iş gücü piyasasındaki konumlarını yalnızca çalışma odaklı değil aynı zamanda ev odaklı olarak da belirlemektedir. Kadınların evde ya da toplumsal yaşamda geçirecekleri süreler toplum tarafından belirlenmekte, kadınların evde geçirecekleri sürelerin erkelerden fazla olması düşüncesi yaygın bir anlayış olarak görülmektedir.

Şenkal'a (2016) göre, özel alan içerisinde konumlandırılan kadın, çalışma yaşamının gerçekleştiği kamusal alan etkinliklerinde çok fazla görünmez kılınmaktadır. Günümüz gerçekliğinden uzak bu anlayış aslında toplumun kadına bakışını da resmetmektedir. Kadın ne kadar çalışma yaşamının içinde bulunsa da ondan beklenen temel görev, evdeki sorumluluklarını da kusursuzca yerine getirmesidir. Bu yaklaşım günlük yaşam pratiğinde bazı kadınlar tarafından da desteklenmektedir. Nitekim katılımcılardan bazılarının ev işlerini yapmada istekli oldukları

ancak özellikle mutfak işlerini yapamadıkları çünkü eşlerinin izin vermediği anlaşılmıştır. Bulgular değerlendirildiğinde bazı kadınların ev işlerini ve özellikle mutfak işlerini “iktidar alanları” olarak konumlandıkları, eşlerini veya erkek çocuklarını bu alandan uzak tutukları belirlenmiştir. İnce’ye (2015) göre, kadınların, mutfaklara ve içinde gerçekleşen etkinliklere birtakım anlamlar vererek, kendi hâkimiyet alanları olarak değerlendirmiştir. Başka bir çalışma ise kadınların ev içerisindeki mekânları ataerkil rolleri çerçevesinde aile fertlerinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere kullandıkları, mutfak ve oturma odasını ise kadınların en çok zaman geçirdikleri mekân olarak ev içindeki kamusal mekânlara denk düştüğüne dikkat çekmiştir (Demirbaş,2012).

Boylu ve diğerleri (2016) ev kavramını yalnızca anlamsal açıdan çağrıştırdıkları ile değil, ev içinde gerçekleştirilen etkinlikler, diğer bir anlatımla toplumsal cinsiyetçi iş bölümü açısından da dışıl bir alan olarak görüldüğü ve ev içi işler, ev dışında yapılan işlerden farklı olarak ailenin yeniden üretim faaliyetleri adı altında tanımlandığını belirtmektedir.

Araştırmada elde edilen diğer bir sonuç ise armağan seçimlerinde özellikle küçük ev içi teknolojik araçların tercih edilmesi ve bu araçların daha çok eşe ve annelere alınmasıdır. Şeker’e (2018) göre, bireyler anneleri için en çok giysi/ayakkabı, ev eşyası ve küçük ev aletleri, en az ise; süs eşyası ile kitap/kırtasiye tercih etmektedir. Bununla birlikte annelik ile teknolojik ev aletleri ilişkisi üzerine yapılan LG ve makro reklamları örneği çalışmasında da annelik, merhamet, eve bağlılık ve fedakârlık gibi kavramlarla özdeşleştirilmektedir (Bal, 2014). Bu araştırmada elde edilen sonuçlara göre de annelik ve kadınlık ev işleri ile özleştirilmekte özellikle annelere ev işlerini daha etkin ve pratik yapmaları için ev içi teknolojik araçlar armağan edilmektedir. Bunun nedeni, evlilik ve aile yaşamına ilişkin “yemek yapmak, temizlik ve alışveriş yapmak gibi ev işleri ağırlıklı olarak kadının görevi ailenin diğer gereksinimlerini karşılamak ise erkeğin görevi sayılmasıdır (Bener ve Günay, 2012). Bell ve Kaye, (2002) teknolojiyi belirleyen özelliklerin farklı “toplumsal güdü”ler olduğunu ve teknolojik gelişmelerin toplumsal arzulara göre biçimlendiğini belirtmektedir.

Sonuç olarak bu araştırmada evli erkekler, en çok eğlenme ve dinlenme araçlarına örnekler verdiği, en çok televizyon ve bilgisayar kullandıkları, televizyonu kullanma nedenlerinin keyif alma, bilgisayarı ise dizi ve film seyretme olduğu bunların da dinlenme amaçlı kullanıldığı tespit edilmiştir. Katılımcı erkeklerin en az ya da hiç kullanmadıkları teknolojik araçlar arasında bulaşık makinası dikkat çekmiştir. Bazı katılımcıların bulaşık yıkamanın erkek işi olarak değerlendirmedikleri ve bu nedenle eşin bulaşık makinesini kullanımını yeterli buldukları anlaşılmıştır. Ev içi teknolojik araçlara ilişkin olarak geleneksel cinsiyet kalıp yargılarından uzaklaşılması ve teknolojinin gelişmesiyle erkeklerin ev içi teknolojik araçların kullanımına

yönelik geliştirdikleri basmakalıp yargılardan uzaklaşmaları için kadınların rolünün de önemli olduğu düşünülmektedir. Böylece ev içi teknolojik araçlar kimlikleştirilmeden diğer bir anlatımla dışıl anlamlar yüklenmeden kullanılabilir. Bunu sağlamanın temel basamağı ev işi dağılımında iş bölümünün her iki cinsiyetin eşit dağılımla gerçekleşmesidir. Bunun sağlanabilmesi için kadın ve erkek rollerinin eşitlikçi yaklaşımı erken çocukluk döneminde başlanarak hem örgün (ders kitapları, ders amaçları vb.) hem de yaygın eğitim (medya araçları vb.) ile desteklenmelidir. Yapılan çalışmalar okul ders kitaplarında ve medyada kadın ve erkek rollerinin toplumsal cinsiyet rollerine göre kurgulandığını göstermektedir. Okul ders kitaplarındaki görsel ve dilsel metinlerde kadınlar ev içinde erkeler ise daha çok kamusal alanda yer almaktadır (Doğanay, Çopur,2021; Gümüšoğlu,2014).Ders kitaplarındaki bu sunumun elbette çocukların davranışları üzerinde etkisi olacaktır. Çocukların davranış biçimlerinde etkili olan diğer bir faktör ise televizyondur (Adak,2004). Özellikle çocuklara yönelik ürün reklamlarında ya da çizgi filmlerde yer alan karakterlerin toplumsal cinsiyet kalıp yargılara uygun kurgulanması toplumsal cinsiyete dayalı davranışların sürdürülmesine katkı sağlamaktadır (Kalan, 2010; Özsoy ve Taşdelen, 2016; Yağan Güder, Ay, Saray, Kılıç, 2017). Bu nedenle televizyon başta olmak üzere tüm medya sunumlarının ve ders kitaplarının içeriğinin, toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı olması çocukların erken yaşlarda doğru davranış edinimlerine katkı sağlayacaktır.

Etik Kurul İzin Belgesi

Giresun Üniversitesi Rektörlüğü, Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu'nun: 6 Ocak 2021 tarih ve 06/4 sayılı Etik Kurul "Evli Erkeklerin Ev içi Teknolojik Araçların Kullanımına İlişkin Görüşleri: Giresun İli Örneği" başlıklı çalışma Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulumuz açısından bir sakıncası görülmemiş olup, uygun bulunmuştur.

Kaynakça

- Aaltojärvi, I. (2014). *Making Domestic Technology Meaningful: From Purification to Emotions*. Tampere University Press. ISBN: 978-951-44-9555-7.
- Aaltojärvi, I., A. (2012). "That Mystic Device Only Women Can Use"-Ascribing Gender to Domestic Technologies. *International Journal of Gender, Science and Technology*, 4(2), 208-230.
- Adak, N. (2004). Bir sosyalizasyon aracı olarak televizyon ve şiddet. *Bilig/Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 27-38.

- Bal, S. (2014). Reklamların eskimeyen yüzü “muhteşem annelik”: anneler günü reklamları örneği. *Ankara Üniversitesi İLEF Dergisi*, 1(2), 59-85. <https://doi.org/10.24955/ilef.106592>.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388. doi: 10.31592/aeusbed.598299.
- Bell, G. & Kaye, J. (2002). Designing technology for domestic spaces: A Kitchen Manifesto. *Gastronomica: The Journal of Critical Food Studies*, 2(2), 46-62. <https://doi.org/10.1525/gfc.2002.2.2.46>.
- Bener, Ö. & Günay, G. (2012). Gençlerin evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 1-27.
- Boylu, A. A., Günay, G., & Gürsoy, N. (2017). Examination of the Influence of Gender on the Use of Domestic Technologies. *Australian Academy of Business and Economics Review*, 2(4), 293-302.
- Boylu, A. A., Hanife, A. Y. A. N., & Bilgin, İ. (2016). Toplumsal cinsiyet ve ev teknolojilerinin kullanımına etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 955-965. doi: 10.15869/itobiad.35691.
- Butler, J. (2008). *Cinsiyet Belası* (Çev. Başak Ertür). İstanbul: Metis Yayınları. ISBN-13: 978-975-342-672-5.
- Clegg, S. (2001). Theorising the machine: gender, education and computing. *Gender and Education*, 13(3), 307-324. <https://doi.org/10.1080/09540250120063580>.
- Cockburn, C. (1997). Domestic technologies: Cinderella and the engineers. *Women's Studies International Forum*, 20(3), 361-371 [https://doi.org/10.1016/S0277-5395\(97\)00020-4](https://doi.org/10.1016/S0277-5395(97)00020-4).
- Cockburn, C. & Ormrod, S. (1993). *Gender and Technology in the Making*. SAGE Publications. ISBN: 8039-8810-9.
- Demirbaş, G. (2012). *Kadınların mekân algısı ve mekânı kullanma biçimleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trakya Üniversitesi.
- Doğanay, G. & Çopur, Z. (2021). İlkokul Hayat Bilgisi Ders Kitaplarında İşlenen Aile İçi Rollerinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Açısından Değerlendirilmesi. *Aydın İnsan ve Toplum Dergisi*, 7(1), 57-73. doi: 10.17932/IAU.AIT.2015.012/ait_v07i1003.
- Ergöl, Ş., Koç, G., Eroğlu, K. & Taşkin, L. (2012). Türkiye'de Kadın Araştırma Görevlilerinin Ev ve İş Yaşamlarında Karşılaştıkları Güçlükler. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(1), 43-49. doi: 10.5961/jhes.2012.032.

- Faulkner, W. (2001, January). The technology question in feminism: A view from feminist technology studies. *Women's studies international forum*, Vol. 24, No. 1, 79-95, Pergamon. [https://doi.org/10.1016/S0277-5395\(00\)00166-7](https://doi.org/10.1016/S0277-5395(00)00166-7).
- Gökbayrak, Ş. (2007). Ev İçi Teknolojileri ve Toplumsal Cinsiyet. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 9(4), 119-141.
- Gümüsoğlu, F. (2014). Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(4), 39-50.
- Güngen, Y., Tokyürek, Ş. & Şanlı, N. (2002). *Ev ve ailede yaşam yönetimi*. İstanbul: Pegem Akademi Yayıncılık. ISBN: 975-6802-83-9.
- Heywood, A. (2007). *Siyasi ideolojiler*. (Çev. Ahmet Kemal Bayram, Özgür Tüfekçi, Hüsamettin İnaç, Şeyma Akın, Buğra Kalkan) Ankara: Adres Yayınları. ISBN13: 978-975-6201-20-6.
- İnce, Ş. (2015). İki Kadın Bir Mutfak: Kadınlar Arası İktidar İlişkileri. *Moment Dergisi*, 2(2), 135-156. <https://doi.org/10.17572/mj2015.2.135156>.
- Kalan, Ö. G. (2010). Reklamda çocuğun toplumsal cinsiyet teorisi bağlamında konumlandırılışı: 'Kinder'reklam filmleri üzerine bir inceleme. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* | *Istanbul University Faculty of Communication Journal*, 1(38), 75-89.
- Kocabıçak, E. (2004). *Teknolojik Değişimin Toplumsal Cinsiyet Üzerindeki Etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özsoy, M. & Taşdelen, E. Ş. (2016). Pepee çizgi dizisinde toplumsal cinsiyet rollerinin üretimi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (42).253-265.
- Sancar, S. (2014). *Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti: Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar* (3. Basım). İstanbul: İletişim Yayınları, ISBN: 978-975-05-1506-4.
- Savcı, İ. (1999). Toplumsal Cinsiyet ve Teknoloji. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 54(01).124-142.
- Scott, J. W. (2007). *Toplumsal Cinsiyet: Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi*. (Çev. Aykut Tunç Kılıç) İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Şeker, A. (2018). Özel Günlerde Hediye Satın Alma Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 8(2/1), 40-56.
- Şenkal, Y. (2016). Feminist Kuramlar Bağlamında Reklamda Kadın İmgesine Bakış. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (42), 91-114.

- Topçu, M. (2018). İşgücünün Dışındaki Kalabalık: Ev İşleriyle Uğraşanların Belirleyicileri Üzerine Bir Analiz. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 14(3), 867-881. <http://dx.doi.org/10.17130/ijmeh.2018343127>.
- Wajcman, J. (1991). Patriarchy, Technology and Conceptions Of Skill. *Work and Occupations*, 18(1), 29-45.doi:10.1177/0730888491018001002.
- Wajcman, J. (2000). Reflections on Gender and Technology Studies: In What State is The Art. *Social Studies of Science*, 30(3), 447-464. doi:10.1177/030631200030003005.
- Wajcman, J. (2007). From Women and Technology to Gendered Technoscience. *Information, Community and Society*, 10(3), 287-298. doi:10.1080/13691180701409770.
- Yağan Güder, S., Ay, A., Saray, F. & Kılıç, İ. (2017). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının İzledikleri Çizgi Filmlerin Toplumsal Cinsiyet Kalıp Yargıları Açısından İncelenmesi: Niloya Örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 96-111, doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.5c2s5m.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.ISBN: 978-975-02-3999-1.